

GRADNJA U PUNOM JEKU! Punom parom traju radovi na izgradnji mosta na Savi

USKORO SPAJANJE DVIJE STRANE: Završetak radova u proljeće naredne godine

Izgradnja mosta preko rijeke Save kod Gradiške, koji bi trebalo da bude dug 462 metra, napreduje planiranom dinamikom.

Na strani Republike Srpske završeni su armirano-betonski objekti, propust ispod trupa autoputa i podvožnjak na odbrambenom nasipu, završen je nasip od drobljenog kamena u trupu autoputa od završene dionice autoputa E 661 Gradiška - Banja Luka do odbrambenog nasipa uz rijeku Savu, te dalje do upornjaka mosta, kao i betonska obloga nasipa, odnosno obaloutvrda na dijelu saobraćajnice koji se nalazi u inundaciji. Na obje strane završeni su upornjaci (obalni stubovi), kao i svi stubovi. Na strani Republike Srpske montirani su svi segmenti čelične konstrukcije mosta, uključujući i prvi, koji povezuje obalni stub. Radi se na izvođenju antikorozivne zaštite unutrašnjih površina mosta na BiH strani, pjekarenje i temeljni premaz na mjestima zavarivanja, te bojenje do završnog premaza. Obavlja se i izgradnja sistema odvodnje na samom mostu i nastavak odvodnje duž trase. Uređuje se i teren oko oba srednja stuba i ravna na kotu obaloutvrde.

Na hrvatskoj strani montirano je oko 2200 tona konstrukcije od ukupno 2400 tona. Spajanje dvije strane planirano je do kraja avgusta ove godine. Most bi trebao da bude završen do maja 2022. godine, a biće u funkciji po završetku prilazne saobraćajnice, koju treba da izgradi Hrvatska.

Naime, „Hrvatske ceste“ potpisale su ugovor sa izabranim izvođačem radova, tačnije kompanijom „Integral inženjering“ Laktaši na dionici brzog puta Okučani-granica BiH, u koju će investirati oko 351,000,000 hrvatski kuna. Dionica je duga oko 4 kilometra, imaće četiri trake od mosta Sava do naselja Novi Varoš, a izgradnja bi trebalo da počne uskoro i izvođač ima rok od 24 mjeseca da posao privede kraju.

Gradnja mosta preko rijeke Save počela je u jesen 2019. godine, a rok za završetak je 30 mjeseci od početka radova.

Ugovorena vrijednost radova je 19.702.997 evra (bez PDV-a), dok je za projekat odobren i grant Evropske komisije preko Investicionog fonda za Zapadni Balkan (WBIF) u iznosu od 6,8 miliona evra.

Objе strane, odnosno Republika Srpska i BiH, s jedne a Hrvatska sa druge strane, finansiraju izgradnju po pola iznosa.

Бан Милосављевић 浪人
@svetislavtisa

Ljudi, pa nama je bolje bez gradonačelnika. Dajte da mu platimo još 30 dana mora.
12:51 · 13 avg 21 · Twitter Web App

1 Свиђање

Ban Milosavljević

Ljudi, pa nama je bolje bez gradonačelnika. Dajte da mu platimo još 30 dana mora.

Александар Ковачевић
@AleksandarSDCZ

Павков и Бен вечерас као карма за Фалка и Дионија на њиховим местима на претходним утакмицама. #fkcz
22:32 · 17 avg 21 · Twitter for Android

7 Ретвитови 181 Свиђање

Aleksandar Kovačević

Pavkov i Ben večeras kao karma za Falka i Dionija na njihovim mestima na prethodnim utakmicama

Drago Pisel
@dragopisel

U vezi granatiranja Bosanske Gradiške i Kozarske Dubice tijekom akcije Bljesak (od strane HV-a) general Pavao Miljavac kaže: "u ratu se gine, nije to balet, ima i nevinih žrtava". Usporedba s baletom? Hm. Još jedna situacija u kojoj su hrvatski generali pobili starce i djecu.

Drago Pisel

U vezi granatiranja Bosanske Gradiške i Kozarske Dubice tijekom akcije Bljesak (od strane HV-a) general Pavao Miljavac kaže: "u ratu se gine, nije to balet, ima i nevinih žrtava". Usporedba s baletom? Hm. Još jedna situacija u kojoj su hrvatski generali pobili starce i djecu

FAKTOR magazin
Izdavač:

A Media d.o.o

Gundulićeva 33/4
Banja Luka

direktor i glavni i odgovorni urednik: Dražmi Miskin
zamjenici glavnog i odgovornog urednika: Slaviša Đurković, Zoran Šarenac
redakcija: info@faktormagazin.ba, desk@faktormagazin.ba
marketing: marketing@faktormagazin.ba
faktormagazin.ba

Štampa i distribucija: N.I.G.D. Nezavisne novine, Banja Luka

Novine FAKTOR su upisane u Registar javnih glasila RS pod rednim brojem 670
po rješenju broj 07.06/053-46/21-2

Sedmično izdanje, svakog četvrtka, latiničnim pismom

HAOS I OČAJ U KABULU: Nakon dvadeset godina talibani ponovo vladaju Avganistanom

PORAZ NAJVEĆE SILE: Povratak otpisanih i bijeg Amerikanaca

Poslije gotovo dvije decenije sukoba i više od 6.000 izgubljenih američkih života, preko 100.000 ubijenih Avganistanaca i više od dva biliona dolara koje su Sjedinjene Američke Države potrošile, brzina kojom su talibani ponovo zauzeli Avganistan iznenadila je sve. Nakon Britanskog carstva, Sovjetskog saveza, sada je i moćna Amerika primorana da se, mnogi će reći sramno, povuče iz jedne od najsiriomajšnih država na svijetu. Ova zemlja još jednom je pokazala da je, ne bez razloga, nazivaju „grobljem imperija“ i u koju je, po riječima Aleksandra Makedonskog „lako ući, ali teško izaći“

Drama na aerodromu

Svijet je ove sedmice bio šokiran zastrašujućim prizorima stanovnika Avganistana, koji su očajnički pokušavali da se dokopaju aerodroma u Kabul i pobjegnu iz zemlje koju su, nakon dvadeset godina, ponovo zauzeli talibani. Samo desetak dana bilo je potrebno talibanskim borcima da slome slabašan otpor regularne vojske te države, zauzmu glavni grad Kabul, ali i veći dio zemlje. Vojska Avganistana bila je znatno brojnija od talibana, a u njeno opremanje i obuku SAD su uložile preko 80

milijardi dolara. Ironično, oružje i oprema kojom je opremana avganistanska vojska sada je u rukama talibana. Pokazalo se da su američki obavještajci potpuno pogriješili kada su tvrdili da Kabul može da se brani 90 dana, prije nego padne u ruke talibana. Brzina kojom je to urađeno iznenadila je sve. Dosadašnji predsjednik Avganistana Ašraf Gani i ključni ljudi njegove administracije pobjegli su iz zemlje. Hiljade njihovih sunarodnika nisu bili te sreće. Veliki broj njih stigao je na aerodrom u Kabul koji kontrolišu američki vojnici. Na ae-

rodromu je vladao haos dok su ljudi pokušavali da se ukrcaju u neki od aviona. Nekoliko njih je pri tome poginulo. Situacija se, ipak, postepeno smiruje.

Amerikanci peru ruke

Sve se ovo dogodilo nakon što su SAD odlučile da se povuku iz Avganistana, u skladu sa dogovorom koji je postignut sa talibanima prošle godine, za vrijeme mandata Donald Trampa. Taj sporazum podržala je i nova američka administracija na čelu sa predsjednikom Džozefom

Bajdenom. „Amerikanci neće ginuti u ratu u kojem se Avganistanci nisu spremni boriti. Avganistanska vojska imala je 300.000 ljudi. Dali smo im svo oružje koje smo mogli. Plaćali smo njihove plate. Pružali smo im podršku iz vazduha. Dali smo im šansu, ali nismo im mogli dati volju za borbu“, pravdao se predsjednik Bajden u svom prvom obraćanju, nakon što su talibani preuzeli vlast. Međutim, to je slaba utjeha za Avganistance koji su radili za američku administraciju i agencije, a koji nisu uspjeli da se evakušu. Oni u strahu

dočekuju naredne dane, ne znajući kakva će biti reakcija nove vlasti i dali će biti evakuisani, kao što je Bajden obećao. Na taj način oni su na svojoj koži osjetili šta je čuveni američki diplomata Henri Kisindžer mislio kada je rekao da biti neprijatelj Amerike može biti opasno, ali biti njen prijatelj je fatalno.

Šta hoće talibani?

U prvom obraćanju nakon preuzimanja vlasti portparol talibana Zabihullah Mudžahid rekao je da se nikome neće svetiti. „Ne želimo da mladi, koji

su odrasli ovdje, napuste zemlju. Niko neće pokušati na njihova vrata i pitati ih za koga su radili. Biće sigurni, niko ih neće goniti, ni ispitivati“, rekao je on. Zaključio je da je ovo muslimanska zemlja, kao i prije dvadeset godina, ali da postoji ogromna razlika između talibana tada i talibana sada. Želimo mir i stabilnost, bez unutrašnjih i spoljašnjih neprijatelja rekao je Mudžahid. Kada su u pitanju mediji, oni moraju da budu nepristrasni, ali „ništa u njima ne smije biti protiv islamskih vrijednosti, koje su nama jako važne“. I ženama će garantovati sva prava, ali u okviru šerijatskog zakona. One će moći da studiraju i rade u obrazovanju i zdravstvu, ali budući da su muslimanke moraju da poštuju šerijatski zakon.

Ko su „studenti“?

Talibani su vladali Avganistanom od 1996. do 2001. godine. Prvobitno su bili samo jedna od frakcija koje su se borile u građanskom ratu u Avganistanu, nakon povlačenja trupa SSSR-a iz ove zemlje, 1989. godine. Formirani su 1994. godine, u blizini avganistanskog grada Kandahara. Njihov osnivač bio je Mula Muhamed Omar, lokalni imam u gradu, koji je vodio talibane do svoje smrti 2013. godine. Sama riječ taliban na jeziku Paštuna, najveće etničke grupe u Avganistanu, znači student. Smatra se da se pokret prvi put pojavio u vjerskim školama koje su, uglavnom, finansirane novcem iz Saudijske Arabije i u kojima se propovijedao konzervativni oblik sunitskog islama. Pakistan je uporno negirao da

on stoji iza talibanskog pokreta, ali nema sumnje da su mnogi Avganistanci, koji su se pridružili pokretu, bili obučavani u medresama u susjednom Pakistanu. Talibani su svoje članove mobilisali, uglavnom, među bivšim avganistanskim borcima - mudžahedinima, koje su SAD podržavale u borbi protiv sovjetskih snaga. Talibani su, 1996. godine, zauzeli glavni grad Avganistana Kabul. Režim dotadašnjeg predsjednika Burhanudina Rabanija, jednog od osnivača mudžahedina koji su se borili protiv sovjetskih trupa, je svrgnut. Do 1998. godine, talibani su kontrolisali skoro 90 odsto Avganistana.

Šerijatski zakoni, zabrane i incidenti

Stanovnici Avganistana, umorni od vlasti mudžahedina i unutrašnjih borbi, nakon povlačenja sovjetskih trupa, uglavnom su pozdravili dolazak talibana. Njihova popularnost je rezultat uspjeha u borbi protiv korupcije i uspostavljanja bezbjednosti u zemlji. Talibanski režim brzo je pokazao svoju mračnu stranu. Uvedeno je strogo kažnjavanje, u skladu sa šerijatskim zakonima, koje je uključivalo javna pogubljenja osuđenih ubica i preljubnika, kao i amputacije ekstremista osobama osuđenih za krađu. Zabranjena je televizija, bioskop, muzika, a djevojčice od 10 godina i starije nisu po- hađale školu. Optuženi su za razna kršenja ljudskih prava i uništavanje kulturne baštine. Svako ko najpoznatiji, ali na žalost ne i jedini, incident desio se 2001. godine,

kada su talibani uništili kipove Bude u pokrajini Bamian, što je izazvalo zgražavanje i osude širom svijeta. Samo je nekoliko zemalja priznalo talibansku vladu tokom njene vladavine od 1996. do 2001. godine, uključujući Pakistan, Ujedinjene Arapske Emirate i Saudijsku Arabiju.

Ispunili svoj dio sporazuma

Talibani su ponovo

privukli pažnju svijeta nakon napada 11. septembra 2001. godine na Svjetski trgovinski centar u Njujorku. Optuženi su za pružanje utočišta glavnim osumnjičenima, Osami Bin Ladenu i Al Kaidi. Tako je, 7. oktobra 2001. godine, vojna koalicija predvođena SAD-om pokrenula napade u Avganistanu i ubrzo je talibanski režim pao. Uprkos sve većem broju stranih trupa, talibani su se postepeno vratili, a

potom i proširili uticaj u Avganistanu. Ojačali su do te mjere da su primorali SAD na pregovore i potpisivanje mirovnog sporazuma u Dohi, u februaru 2020. godine. Tim sporazumom SAD i NATO su se obavezali da će se povući iz Avganistana u roku od 14 mjeseci, a talibani da će se odreći nasilja. SAD su svoj dio sporazuma ispunile. Hoće li i talibani?

J.P.

TALIBANSKA VLADA

FAKTOR donosi šokantnu ispo- vijest državljanina BiH koji je u zadnji čas napustio Avganistan

DOBILI SMO DOZVOLU ČAK I DA PUCAMO!

Jezive scene na aerodromu u Kabulu

Ratno iskustvo stečeno na prostorima bivše Jugoslavije tokom devedesetih godina bila je svojevrsna „viza“ za većinu državljanina BiH, ali i ostalih zemalja regije za posao u Iraku, Avganistanu i svuda gdje je trebalo „uvoditi demokratiju“ na američki ili zapadnjački način. Tako je, posljednjih petnaest godina, veliki broj prekaljenih ratnika sa ovih prostora „hljeb sa devet kora“ zarađivao čuvajući konvoje, vojne baze i obezbjeđujući VIP ličnosti u Iraku i Avganistanu. Rijetki su radili za neke druge međunarodne organizacije poput UN-a. Manji broj pilota i deminera je radio za privatne kompanije koje su obavljale prijave poslove u ovim zemljama. Mnogi su bili „živo meso“ sve sa ciljem da ne bi ginuli državljani Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke i drugih zapadnih zemalja.

Evakuciju vrše privatne kompanije i vlade zemalja koje su ih i angažovale. Nijedan detalj o svom boravku i poslu u Avganistanu ne smiju iznositi u javnost. Na tajnost ih obavezuje ugovor koji su potpisali. Naš sagovornik, iz opravdanih razloga ne navodimo ime, evakuisan je iz Kabula u subotu kasno u noći (14. avgusta) kao dio obezbjeđenja jedne VIP delegacije. On je porijeklom iz jedne male opštine na sjeverozapadu Republike Srpske. Radi već nekoliko godina za privatnu američku firmu u čijem aranžmanu je i evakuisan iz Avganistana. O ovoj evakuaciji nije bilo riječi ni u zapadnim medijima, jer se vjerovatno radi o VIP ličnostima tajnih službi koje su djelovale u ovoj zemlji. Po svemu sudeći, pripremali su spašavanje i diplomatskog rukovodstva zapadnih zemalja - prije svega Amerikanaca. U završnoj fazi operacije naš sagovornik je bio zadužen za transport od baze, u zelenoj zoni Kabula, do aerodroma i to u vrijeme dok su talibani ulazili

u grad. Evakuisan je iz Kabula, preko Emirata i Istanbula za Sarajevo. U BiH je ušao kao turista iz Turske bez ikavih nagovještaja da se radi o nekome ko dolazi iz dramatičnih i haosom obuhvaćenih oblasti Avganistana.

O užasu koji je vladao zadnjih 48 časova njegovog boravka u Avganistanu kaže samo da je imao dozvolu da puca. Sa metkom u cijevi je, u tih zadnja dva dana, spavao samo nekoliko časova te da je cijela operacija izvedena na haotičan način i uz puno improvizacije. Očigledno je da i oni koje je obezbjeđivao nisu planirali tako brzo izmještanje, nakon povlačenja američke vojske. Haos koji je vladao na aerodromu; očajni ljudi, spremni na sve, u pokušaju da po svaku cijenu izbjegnu talibane, kako kaže, pamtiće cijeli život. Iako je duži niz godina angažovan da radi u Avganistanu, ipak nijednom do sada se nije prijavljivao vlastima BiH da se tamo nalazi. Tako ni sada kada je, očigledno, po posljednji došao iz Kabula.

VIZA ZA ANGAŽMAN - RATNO ISKUSTVO U BIVŠOJ JUGOSLAVIJI

Naš sagovornik priča da je vrbovan u Africi prije desetak godina. Radio je u jednoj humanitarnoj organizaciji kada su mu ponudili angažman za jednu privatnu američku kompaniju koja se bavila obezbjeđenjem objekata i VIP ličnosti u Avganistanu, ali i u drugim zemljama u svijetu gdje se za tim poslom ukaže potreba. Viza mu je bila priča o njegovom ratnom iskustvu na teritoriji bivše Jugoslavije. „Test“ je prošao kratko radeći kao obezbjeđenje u jednoj zemlji Srednje Afrike u kojoj je njegov poslodavac bio angažovan. Ubrzo je dobio ponudu da ide da radi u Avganistan. U početku je radio na obezbjeđivanju konvoja koji su se prebacivali iz baze u bazu, u cijeloj zemlji. Jako rizičan posao, jer, kako tvrdi, njegov konvoj je često bio izložen napadima. Kako je vrijeme odmicalo više je radio na vanjskom obezbjeđenju baza, a onda, kako je sticao povjerenje i dodatno iskustvo, prešao je u lično obezbjeđenje VIP ličnosti. E.F.M.

PLATA OGOROMNA, ALI SMRTI GLEDAM U OČI SVAKI DAN

O uslovima ugovora koje je imao naš sagovornik ne želi da govori, ali je jasno da je plata na sličnim poslovima, tog ranga i iskustva bila između 11.000 i 15.000 američkih dolara mjesečno. Naravno, u sve je bilo uključeno i veliko osiguranje u slučaju ranjavanja ili smrti.

Ne krije da je više puta „gledao smrti u oči“, te da je jednom prilikom bio lakše ranjen usljed detonacije nagazne mine na koju je naletio njegov konvoj.

Tokom boravka u ratnoj zoni, zaposlenici imaju status diplomate ili vojnika zapadne zemlje, ako je regularna vojska angažovana na terenu.

Otkriva da su najbolje plaćeni piloti sa ratnim iskustvom i deminera, ali da si to i najrizičniji poslovi na terenu.

O daljem angažmanu - ne zna šta će biti. I dalje ima ugovor sa istom kompanijom kao do sada, a da li će se eventualno vraćati u Avganistan - ne zna.

Ne vjeruje u tu opciju, ali se nada angažmanu u nekoj drugoj zemlji.

AMBASADA SAD U SARAJEVU NI RIJEČI O DRŽAVLJANIMA BiH U AVGANISTANU

Na insistiranje Faktora, iz američke Ambasade u Sarajevu su kratko odgovorili da se za sva pitanja u vezi sa BiH državljanima i njihovim povratkom iz Avganistana obratimo nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine.

U Ministarstvu vanjskih poslova BiH kažu da pokušavaju evakuisati sve državljane BiH koji su se javili ambasadi u Pakistanu, a koja nerezidentno pokriva i Avganistan. Sakib Forić, ambasador BiH u Pakistanu, priznao je čak da su svi za koje ambasada zna, radili za strane firme u Avganistanu i da su te firme trenutno angažovane na „kupovini karata“ za te osobe, a ne Ministarstvo vanjskih poslova BiH je, kako su naveli, u kontaktu sa njima i čeka se prilika za evakuaciju u saradnji sa drugim državama. Federalni mediji javili su da su evakuisana četiri BiH državljana koja su radila kao obezbjeđenje njemačke ambasade u Kabulu.

I oni su kao i naš sagovornik, očigledno, evakuisani u sklopu misije za koju su radili i američke kompanije koja je dobila posao obezbjeđenja njemačke ambasade.

SKANDALOZNO: Obećanja u kampanji okačite mačku o rep:

Nastavljeno zapošljavanje PDP-ovih kadrova u gradskim preduzećima

Dragana KLJAJIĆ

Umjesto u zatvoru završila u upravi Eko toplana!

Dragana Kljajić, kandidatkinja PDP-a za mjesto odbornika u Skupštini grada Banja Luka na posljednjim lokalnim izborima, imenovana je kao predstavnik Grada Banjaluke u Upravni odbor Eko toplana, iako je brutalno isprebijala suparnicu i bivšu prijateljicu Vladinku Milašinović Tomičić, saznaje Faktor.

Odlukom gradonačelnika Draška Stanivukovića, Kljajićeva će u iduće četiri godine predstavljati interese Grada u Upravnom odboru Eko toplane, za šta će primiti mjesečnu naknadu u visini od 400 KM, odnosno 19.200 KM za četvorogodišnji period.

Imenovanje Dragane Kljajić, koja je na izborima osvojila 948 glasova i time ostala „ispod crte“, najnoviji je primjer biranja stranački podobnih, a ne stručnih kadrova. Stvar je, međutim, gora jer Kljajićeva ima aktivnu krivičnu prijavu iz perioda predizborne kampanje jer je brutalno isprebijala bivšu prijateljicu Vladinku Milašinović Tomičić, navodno zbog sukoba u vezi sa pozicijom na izbornoj listi PDP-a. Prema policijskoj prijavi, Kljajićeva je, zajedno sa sugrađaninom Draškom Mikanovićem,

u večernjim časovima, 1. novembra prošle godine, fizički napala prijateljicu.

Oni su je udarili vratima i nasilno ušli u kuću. Mikanović je Milašinovićevu uhvatio za vrat, a Kljajićeva joj je opalila šamar. Vrijeđali su je i nisu joj dali da zove policiju - stoji u policijskoj prijavi koja je, na osnovu prijave oštećene, podnesena Okružnom javnom tužilaštvu Banja Luka.

Osim Kljajićeve, poslije izbora, date su beneficije i za brojne druge kandidate PDP-a. Velibor Vukajlović je nagrađen direktorskom foteljom Akvane gdje je, i pored ogromnog viška radnika koje opterećuje ovo gradsko preduzeće, u međuvremenu, zbrinuo desetak Stanivukovićevih aktivista, predvođenih suprugom odbornika PDP-a, Jove Savanovića. Iako nije uspjela da postane odbornica, Ivana

Granula primljena je u Gradsku upravu na mjesto pravnik, kao i Tanja Palačković. Palačkovićevu su „smjestili“ u Kancelariju za građane, dok je Stanivuković nekadašnjeg kandidata za odbornika, Ognjena Savanovića, zaposlio kao svoje obezbjeđenje u Gradskoj upravi. O.M.

NAPAD PRED DJECOM

Kljajićeva i Mikanović su, u novembru prošle godine, došli u porodičnu kuću Vladinke Milašinović Tomičić u Banja Luci. Odgurnuli su je vratima, a kada je krenula da pozove policiju, oteli su joj telefon te fizički nasrnuli na nju. „Sve se dešavalo pred njenim djetetom. Oštećenoj su ustanovljene vidne povrede u predjelu vrata i glave“, rekao je tada izvor iz policije.

ZA NAROD SAMO PRAZNA OBEĆANJA

Stanivuković je revnosno nastavio sa uhljebljavanjem samo propalih kandidata PDP-a sa prethodnih lokalnih izbora, iako je u predizbornoj kampanji obećavao da će „protjerati“ partijsko zapošljavanje iz Gradske uprave i preduzeća. Kao i mnoga druga, ni ovo obećanje nije ispunjeno pa je do sada u Gradsku upravu, na namještenim konkursima, zaposlio trideset i četvoro aktivista PDP-a. Među onima koji su dobili posao je i dobar dio PDP-ovih kandidata za odbornike, koji nisu uspjeli da se izbore za mjesto u Skupštini grada.

Ministar zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske Alen Šeranić u intervjuu za FAKTOR najavljuje

Nevakcinisani će imati određena ograničenja

Imajući u vidu da se u Republici Srpskoj povećava broj zaraženih korona virusom, da proces vakcinacije još uvijek ne teče očekivanom dinamikom, te da se uskoro đaci vraćaju u školske klupe, ministar zdravlja za Faktor magazin govori o mogućim novim mjerama. Ističe i pod kojim će sankcijama biti oni koji nisu vakcinisani i da li će biti uvedena i treća doza imunizacije u Republici Srpskoj.

Niste zadovoljni odzivom građana kada je u pitanju vakcinacija. Šta je po Vama osnovni razlog za oklijevanje ili odbijanje imunizacije?

Šeranić: U posljednje tri sedmice smo značajno poboljšali i ubrzali proces vakcinacije. Međutim, još uvijek nije zadovoljavajući broj građana koji su se odazvali, pogotovo u situ-

aciji kada imamo sve dostupne vakcine i nekoliko načina sprovođenja imunizacije. Tu, prvenstveno, mislim na vakcinacione punktove koji mogu biti, ali i ne moraju, u domovima zdravlja, a organizovali smo i mobilne timove za stanovnike koji žive u udaljenim seoskim područjima. U funkciji su i mobilni timovi koji obav-

ljaju proces vakcinacije u privrednim subjektima, kao i za osobe sa invaliditetom. Mislim da smo, kao sistem, dobro odgovorili na izazove organizacije vakcinacije i da u kontinuitetu godinu i po dana govorimo kako da se građani zaštite tokom epidemije virusa korona. Stoga smo očekivali i još uvijek očekujemo da veći

broj odraslih građana pristupi vakcinaciji, jer je oko 30 odsto njih do sada dobilo prvu dozu.

Hoće li to dovesti do novih epidemioloških mjera i kojih?

Šeranić: Apsolutno da! Ni Republika Srpska nije izuzeta od regiona. Kada se govori o mjerama u narednom periodu

i epidemiološkom trijasu, trebalo bi da balansirate. U trenutku kada nismo imali vakcine koje direktno utiču na virus, bazirali smo se na mjere prema sredini i pojedincu. Sada, kada imamo vakcinu, imamo mogućnost da, djelujući na virus, relaksiramo mjere prema pojedincu i prema sredini. I upravo će broj vakcinisa-

nih biti jedan od glavnih pokazatelja kako i na koji način ćemo se odnositi i odlučivati o mjerama, kada govorimo o sredini i pojedincu, misleći na različite vrste restrikcija ili nošenja maski u zatvorenom i javnom prostoru. S druge strane, broj vakcinisanih će biti pokazatelj kako će se druge države odnositi prema nama, odnosno da li će nas staviti na narandžaste ili crvene liste, shodno tome koliki je broj vakcinisanih građana u Republici Srpskoj. Zasićeno je da će broj onih koji su vakcinisani uticati na to kako i na koji način ćemo donositi mjere u budućnosti.

Koje bi mjere mogle uslijediti?

Šeranić: Mjere koje su bile aktivne od početka same epidemije, pa su se pojačavale ili relaksirale u novembru prošle, odnosno u martu ove godine, usmjerene prema sredini i pojedincu. Sada imamo najbolji alat za kontrolu epidemije i ukoliko ga ne iskoristimo- teško će biti nama koji donosimo odluke da preporučimo nešto drugo od onoga što smo imali.

Hoće li opet biti zatvaranja (lokdauna)?

Šeranić: Ako se vakcinišemo u većem broju, naravno da možemo potpuno drugačije razmišljati, jer nam je dat alat u ruke, koji nam omogućava da donesemo drugačiju odluku. Često me ljudi pitaju da li ćete nas zatvoriti, a ja pitam šta ste vi uradili da vas mi ne zatvorimo. Da li ste se vakcinisali?

Da li zbog malog odziva dolaze u pitanje i rokovi za upotrebu određenih doza nabavljenih vakcina?

Šeranić: U ovom trenutku nije bilo takvih šteta. Vakcine koje imaju kraće rokove su iskorištene, za sada, i to je praečno od strane Instituta za javno zdravstvo, koji koordiniše sve te aktivnosti. Naravno, Republika Srpska će po isteku njihovog roka, kao i druge zemlje u svijetu, postupati shodno pravilima koja podrazumijevaju korištenje vakcina, te kasnije i njihovo zbrinjavanje.

Srbija je uvela treću dozu vakcine. Da li i kada će to biti odlučeno i u Srpskoj?

Šeranić: Kolege u Srbiji su na osnovu preporuke njihovog savjetodavnog tijela za imunizaciju, prihvatile ideju „treće doze“. Srbija je krenula mnogo ranije u imunizaciju nego mi koji se još uvijek vodimo planom zadovoljavanja građana za prvom i drugom dozom. Srbija je uvela treću dozu za odabrane grupe, što je takozvani buster ili pojačivač, koji se daje, prije svega, osobama koje imaju lošiji imuno odgovor u smislu vakcinacije, odnosno imunodefijenciju zbog određene terapije ili svog hroničnog stanja, ili se radi o licima starijim od 80 godina kod kojih imuno odgovor može da bude slabiji u odnosu na mlade. I mi ćemo se voditi preporukama kako međunarodnih zdravstvenih organizacija, tako i određenim praksama, koje budu evidentirane kroz istraživanja i, ukoliko bude potrebe, razmišljati o tome. Mislim da bi se sada trebalo fokusirati na to da što više lica dobije prvu i drugu dozu vakcine.

Prosvjetni radnici i učenički se vraćaju u škole.

Da li očekujete da bi to moglo pogoršati epidemiološku situaciju, imajući u vidu da broj pozitivnih na korona virus raste?

Šeranić: Zajedno sa Ministarstvom prosvjete i kulture, koje vodi cijeli proces, još od juna razgovaramo kako i na koji način organizovati nastavu u septembru. Ono što je bilo evidentno lani jeste da školski objekti nisu bili mjesto prenosa virusa i da su, uglavnom, djeca koja su bila zaražena „donosila“ virus iz porodica, gdje je i bilo njihovo mjesto zaražavanja, a da su mjere koje su se provodile u školama bile dobre. Tražeći balans kako da obezbijedimo što je moguće kvalitetniji tok nastave, a da zaštitimo sve osobe koje borave u školi u smislu prenosa virusa, napravljene su preporuke i podržali smo čas od 45 minuta. Naravno, pratimo situaciju i vidjeti kako će epidemiološka slika uticati na stanje ne samo djece koja će, eventualno, zaražena dolaziti od kuća, nego i njihovih nastavnika. Ne smijemo zaboraviti da nam je bezbjednost djece najvažnija, ali ne smijemo zaboraviti ni bezbjednost nastavnika, mogućnosti i kapacitete da škola odgovori na organizaciju nastave po takvom modelu.

Može li zdravstveni sistem u Republici Srpskoj izdržati, eventualni, udar usljed novih sojeva korone, odnosno pogoršanja situacije?

Šeranić: Zdravstveni sistem se kontinuirano priprema i već sada je spreman za odgovor na korona virus. To podrazumijeva ličnu zaštitnu opremu koju imamo

za dva do tri mjeseca, u ovom trenutku, i pravimo procjene za nabavku nove. Tu su i redovne procedure kada je riječ o lijekovima. Trebalo bi reći da svaki zdravstveni sistem ima ograničavajuće kapacitete- tako i naš u nekim situacijama, kada smo gledali kako da odgovorimo, u martu

i aprilu lani, i uspjeli smo to i da uradimo. Ali, građani bi trebalo da budu svjesni da zdravstveni sistem ne može u nedogled da funkcioniše pod velikim opterećenjem koje je moguće ukoliko se epidemiološka slika značajno pogorša.

S.S.

ULAZ SAMO ZA IMUNIZOVANE

Razmišlja li se o određenoj vrsti mjera/sankcija kada su u pitanju nevakcinisani u određenim tzv. osjetljivim oblastima, poput zdravstva?

Šeranić: Svakako se razmišlja i to nije neuobičajeno ni u zemljama okruženja, od kojih su neke već donijele takve mjere. I Republika Srpska razmišlja o takvim mjerama, kada govorimo o našim obavezama van kuće. To podrazumijeva mogućnost da oni koji su vakcinisani, mogu da prisustvuju različitim vrstama događaja i proslava, ulaze u pojedine objekte, s obzirom da će rizik po njih i sve nas, ukoliko smo vakcinisani, biti mnogo manji. To je mnogo bolja opcija, nego da zatvorite određenu djelatnost, a time joj omogućavate da radi i da se građani kreću i ostvaruju određene životne potrebe. Vidjećemo u narednih 15 dana epidemiološku situaciju i kako teče proces vakcinacije, ali ćemo svakako ići u pravcu da oni koji nisu vakcinisani, s obzirom da ugrožavaju cijelo društvo na određen način, moraću imati i neka ograničenja.

NEMA NOVČANE STIMULACIJE

Da li će vakcinisani imati novčane stimulacije?

Šeranić: Nisam pobornik plaćanja za vakcinu, jer to urušava sam koncept vakcine kao najvećeg javno zdravstvenog dobra

Predsjednik Sindikata obrazovanja, nauke i kulture Dragan Gnjatić za FAKTOR upozorava:

Prosvjetari su zbog maski padali u nesvijest!

Uoči još jedne školske godine, u doba korone i porasta broja zaraženih, ponovo ista pitanja i nedoumice kod prosvjetara, đaka i roditelja. Da li će se nastava u učionicama odvijati regularno, kako je nastavnicima da učenicima, po nekoliko sati, sa zaštitnom maskom na licu, objašnjavaju gradivo, da li je bilo pritisaka da se prosvjetni radnici vakcinišu, koliko je njih to do sada i uradilo, za Faktor magazin pojašnjava prvi čovjek granskog sindikata Dragan Gnjatić.

Pandemija korona virusa još traje, a nova školska godina uskoro počinje. Šta će to značiti za prosvjetne radnike koji, ponovo sa đacima, ulaze u učionice, a časovi bi trebalo da traju 45 minuta?

Gnjatić: Početak ove školske godine donosi slične probleme kao i prije godinu dana, s tim da u ovom trenutku imamo vakcinu. Preležao sam koronu, bio sam na kiseoniku i znam da to nije nimalo bezazleno, jer ljudi umiru. Vakcinisan sam, ali, kao što je nedavno rekao premijer Radovan Višković, tek je 30 odsto imunizovanih građana. Što se tiče prosvjetnih radnika, taj procenat je veći. Ako budemo imali dobru epidemiološku situaciju, radićemo na normalan način. To je ono što mi želimo; da čas traje 45 minuta, da ne dijelimo odjeljenja po grupama. Uslov za to je vakcinacija. Prosvjetni radnici su spremni da rade svoj posao, šta god se bude dešavalo. To smo pokazali i prije godinu i po dana, kada smo brzo i efikasno prešli na sistem nastave na daljinu. I dalje smatramo da to nije najbolje za đake, jer smo mi tu zbog njih. Svaki đak bi trebalo da ima svog učitelja, nastavnika, profesora, da sa njim razgovara, iznese svoje probleme, ne samo u vezi sa gradivom, već i one životne, jer je nastavnik jedan veliki psiholog i dio porodice. U tim razgovorima se dođe do najboljih rješenja. Moramo da shvatimo da su to i dalje djeca, iako imaju 12, 13,

14, ili 18 godina ili su studenti i mi smo tu da im pomognemo. Zato se nadam da će epidemiološka situacija biti povoljna, da ćemo raditi normalno i naučiti da živimo sa koronom. Vjerujem da ćemo postići dobre rezultate ma kakav oblik rada bio, a o tome odlučuju Ministarstvo prosvjete i kulture i Zavod za zaštitu zdravlja, a mi smo tu da se prilagodimo, ali i da pomognemo jedni drugima. Sindikat je tu da artikulira zahtjeve prosvjetnih radnika ne samo u domenu materijalno-socijalnog statusa, već i uslova rada.

Koliko je teško prosvjetarima raditi u sadašnjim uslovima i pod mjerama usljed korona virusa?

Gnjatić: Pokušajte razumijeti da bi profesori, noseći zaštitnu masku, trebalo da pričaju 25, 30 ili 45 minuta. Pojedini profesori moraju da pjevaju i nose masku. I tako četiri-pet časova i, uz sve, mora se koncentrisati da ne pogriješi. To je strašno! Mnogi su prije godinu i po dana komentarisali kako profesori lagodno rade svoj posao. Tek kada dođete u škole i učionice, vidite sa koliko entuzijazma rade svoj posao i pokušavaju objasniti i prići svakom djetetu, ili do ponoći odgovaraju na elektronsku poštu, onda shvatite situaciju. Jedan moj kolega je rekao: "Imam 206 učenika u 10 odjeljenja i svima moram stići odgovoriti na imejl". Iako neki to nisu shvatili na startu vremenom jesu, ali žive riječ učitelja, nastavnika i profesora ništa ne može zamijeniti. Mi se nada-

mo da ćemo raditi normalno svoj posao. Nudili smo određena rješenja, u skladu sa preporukama nadležnih organa. Mislili smo da profesori imaju određenu distancu od učenika i da mogu raditi bez maske, ali su rekli da to nije dobro i radili su sa maskama. Neki su padali u nesvijest, higijeničarke su trčale kako bi za pet minuta očistile i hodnik i učionice, iako niko nije prelazio iz učionice u učionicu, ali su dali svoj doprinos u svim predmetima.

Smatrate li da bi otežani uslovi rada prosvjetara trebalo da dobiju materijalnu satisfakciju?

Gnjatić: Razgovarali smo i o tome sa resornim ministrima, ne samo za prosvjetu, već i zaposlene u oblasti nauke i kulture. Narednih dana razgovaraćemo i sa predstavnicima Saveza opština i gradova, jer imamo i predškolsko vaspitanje i obrazovanje, koje se finansira na nivou lokalnih zajednica, a kako bi pokušali da ljudima u predškolskim ustanovama obezbijedimo određeno povećanje plata, jer smo imali, u globalu, povećanje za oko pet odsto, ali smo to raporedili na jedan pošteniji način, 50-ak maraka svim zaposlenima. Nastavićemo razgovore, jer ima mnogo argumenata da neke stvari nisu dovedene do kraja, prije svega ujednačavanje koeficijenta na pozicijama visoke stručne sprema pa i još nekih koeficijenta u okviru naše branše. O tome smo već razgovarali sa resornim

ministrima i imamo naznake i dobru volju da neke nelogičnosti ispravimo u narednom periodu, ali vidjećemo kako će se razvijati situacija. Nama je u ovom trenutku najbitnije da nemamo tehničkog viška radnika, iako ima sugestija od kolega o manjem broju časova. Sa aktivima direktora radimo na tome da nađemo stoostru normu i time i punu platu za sve radnike i vidjećemo kako ćemo sve to izvesti do početka septembra.

U odnosu na ranije godine, koliko je manje đaka u Srpskoj?

Gnjatić: Po određenim podacima kod brojke smo od 9.000 upisanih prvaka. Sve je manje đaka. Posao prosvjetnog radnika nije samo školski čas. Insistiramo da se prepoznaju još neki oblici rada i da to uđe u program neposrednog vaspitno-obrazovnog rada ili četrdesetčasovnu radnu sedmicu i na dobrom smo putu da to sa Ministarstvom definišemo. D.D.

SAMO DOBROVOLJNA VAKCINACIJA

Gnjatić: Sindikat obrazovanja, nauke i kulture insistira na dobrovoljnosti kada je riječ o vakcinaciji, ali apelujem na sve radnike u ovim oblastima te na sve građane Republike Srpske da se što prije vakcinišu kako bismo imali normalne uslove za rad i lakše prebrodili sve probleme. Nije bilo dopisa o obaveznom vakcinisanju. Za sada je sve na dobrovoljnoj bazi i tako bi trebalo da ostane. Za one koji se dvoume, apelujem da se vakcinišu kako bismo svi imali normalne uslove za rad. Da li će u nekom doglednom vremenu, možda, i učenici mlađi od 18, a stariji od 12 ili 15 godina, biti vakcinisani - vidjećemo. Mislim da, za sada, ima savim dovoljno svih vrsta vakcina, ali insistiramo na dobrovoljnosti.

NE IDE FIZIČKO U UČIONICI

Gnjatić: Teško je izvoditi nastavu fizičkog vaspitanja u učionicama, kao i muzike, informatike ili bilo kojeg predmeta koji zahtijeva kabinetsku nastavu. Ali i to su uspješno uradili i možemo biti ponosni na sve radnike u obrazovanju, nauci i kulturi.

**ISPLIVALE MALVERZACIJE:
Načelnik Teslića izbjegao jednu optužnicu,
ali drugu nije uspio**

EVO KAKO SDS VLADA

Miličević „zaboravio“ na bankarsku garanciju pa oštetio Opštinu za 60.000 KM

Milan MILIČEVIĆ, FOTO SRPSKA INFO

Gotovo da ne prođe dan da se, prvi ljudi SDS-a, ne oglase jalovim saopštenjima u kojima ne manjka ispraznih tvrdnji da bi „oni sve bolje radili od aktulene republičke vlasti“. A kako to izgleda - vidi se u Tesliću, opštini čiji načelnik nije primjer ekonomskog i drugog preporoda, već sumnji da nije domaćinski upravljao lokalnom kasom. Kako je za Faktor potvrđeno, protiv Milana Miličevića je u toku sudski proces, zbog sumnji da je ovu opštinu oštetio za 60.000 maraka.

Iako je optužnica protiv njega podignuta prije gotovo dvije godine, kraj suđenja se ne nazire. Miličević, koji je i predsjednik Glavnog odbora SDS-a, tereti se da je počinio krivično djelo zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja kojima je firmi „Prijedor putevi“ pribavljena imovinska korist u iznosu od 60.000 KM.

Optužnica, koju je potvrdio Osnovni sud u Tesliću, odnosi se na projekat proširenja lokalne vodovodne mreže. Postupak javnih nabavki raspisan je u septembru 2014. godine i ponude je, tada, poslalo pet firmi. U pozivu je bilo navedeno da „svaka ponuda, od dana otvaranja, mora važiti 120 dana i uz svaku mora biti priložena bankarska garancija za obezbjeđenje ponude u iznosu od 60.000 maraka“. Najpovoljniju ponudu dala je firma „Prijedor putevi“. Međutim, to preduzeće je odustalo od posla pa je Komisija za javne nabavke bila prinuđena da, kao izvođača, preporučiti firmu iz Bijeljine, sa sljedećom najnižom cijenom, čija je ponuda bila nepovoljnija za 577.980 KM. – „Umjesto da aktivira bankarsku garanciju u iznosu od 60.000 maraka i dostavi je banci na naplatu u korist budžeta Opštine Teslić, optuženi Miličević je u februaru 2015. godine postupio suprotno Zakonu o javnim nabavkama i propratnim aktom vratio bankarsku garanciju Prijedor putevima“, navodi se, između ostalog, u optužnici. Time je, kako se pojašnjava, Miličević kao službeno lice, u namjeri da drugom pribavi imovinsku korist, iskoristio svoj službeni položaj i ovlaštenje i po-

činio krivično djelo zloupotrebe službenog položaja. Milan Miličević je ranije za medije odbacio odgovornost za ovo krivično djelo, tvrdeći da iza svega stoji politika. Tada je rekao da su njegovi politički protivnici, odnosno predstavnici tri političke partije iz Teslića, inicirali više istraga protiv njega i to na osnovu revizorskog izvještaja iz 2015. godine, koji je imao mišljenje sa rezervom. Tvrđio je da se tu radilo o projektu koji je finansiran sredstvima Evropske razvojne banke, u skladu sa međunarodnim zakonima, što je definisano i uredbom Vlade Republike Srpske gdje se poštuju neka druga pravila.

- Bankarska garancija nije aktivirana jer bi to bilo protivzakonito i mimo pravila Evropske unije - rekao je Miličević. Da li je bilo protivzakonito oštetiti opštinu za pomenutu cifru, odlučio je Osnovni sud u Tesliću.

Miličević je trebalo da se nađe na optuženičkoj klupi u još jednom slučaju, ali je, prema informacijama do koji smo došli, istraga u ovom slučaju obustavljena. Istraga protiv Miličevića je odbačena zbog sumnje da je učestvovao u malverzacijama kojima je oštećen budžet opštine za 34.000 maraka. U ovom slučaju, još uvijek se sudi tadašnjem šefu Parking službe u opštini Teslić, Siniši Gavriću. U Okružnom javnom tužilaštvu Doboj rekli su nam da je u slučaju koji je u vezi sa malverzacijama u vezi sa parking sistemom, podignuta optužnica protiv G.S. (38) iz Teslića, kao odgovornog lica u Odjeljenju za stambene i komunalne poslove opštine Teslić u svojstvu samostalnog stručnog saradnika za parking službu.

- Optužnica je potvrđena protiv G. S. zbog sumnje da je počinio produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, dok je protiv prijavljenog M.M.(58) iz Teslića, kao odgovornog lica u svojstvu načelnika opštine Teslić, zbog krivičnog djela nesavjestan rad u službi, donesena naredba o nesprovođenju istrage jer ne postoje osnovi sumnje da je prijavljeno lice učinilo krivično djelo - pojasnili su u dobojskom tužilaštvu.

Kako su mediji ranije pisali, naplata parkinga u Tesliću vrši se putem karata koje se prodaju na trafikama i drugim objektima, a na kojima vozači sami označavaju vrijeme parkiranja. - Postoji sumnja da je Gavrić napravio veću količinu falsifikovanih parking kartica, koje su prodavali preko odre-

denih lica. Novac su zadržavali za sebe i time su, na štetu opštine, pribavili veću korist - rekli su ranije u policiji.

Krivična djela su počinjena na način da je S.G. - saopšteno - iz MUP-a Srpske. U policiji su ranije rekli da Miličević, kao odgovorno lice opštine, i pored predočene informacije da je utvrđen manjak u vrijednosti od 34.200,00 KM, nije preduzeo mjere i radnje koje je bio dužan da preduzme.

Međutim, u dobojskom tužilaštvu očito smatraju da Miličević nije trebalo da zna šta rade njegovi podređeni i na koji način štete budžetu Teslića pa su odlučili da

u ovom slučaju oslobode odgovornosti. A to se nije dogodilo u slučaju u kojem je, kako se sumnja, opština Teslić oštećena za 60.000 maraka. Mještani Teslića sa kojima smo razgovorali smatraju i da bi se Miličeviću moralo presuditi za probleme u vezi sa parking službom, ali i u drugom slučaju očekuju osuđujuću presudu.

- On je Gavrića zaposlio na to mjesto i nije mogao da ne zna da on „mulja“ tim kartama jer su to znali skoro svi u Tesliću. Zato je čudno da je postupak protiv njega u ovom slučaju - obustavljen. Ukoliko se dokaže da je kriv i da je pomagao preduzeću Prijedor putevi, a na štetu opštine, jedino moralno što može da uradi jeste da podnese ostavku - istakao je jedan od mještana Teslića.

P.H.

DO PET GODINA ROBIJE

U Okružnom javnom tužilaštvu Doboj su nam rekli da je u toku krivični postupak protiv Miličevića koji se odnosi na malverzacije u vezi sa vodovodnom mrežom. - Postupak je u fazi glavnog pretresa, pa zbog zaštite interesa postupka ne možemo davati više informacija - poručili su iz tužilaštva. Ukoliko se dokaže krivica, za to djelo je zakonom predviđena kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora.

DRUGA PONUDA SKUPLJA ZA VIŠE OD POLA MILIONA

Zbog odustajanja prvog ponuđača na tenderu, Prijedor puteva, Opština Teslić bila je primorana da zaključi ugovor sa drugim najpovoljnijim ponuđačem. Ta ponuda, međutim, bila je skuplja za više od 570 hiljada maraka. Propuste, za koje je optužen Miličević, uočili su revizori.

RUŠENJE MITOVA: Komisija za istraživanje stradanja Srba u Sarajevu

PROŠLI OBUKU U IRANU!

„ŠEVE“

zadužene za tajna

ubistva, usmrtili

vojnike JNA,

UNPROFOR-a te

Boška i Admiru

Služba državne bezbjednosti RBiH, na lični zahtjev Alije Izetbegovića, formirala je posebnu grupu „Ševe“, koja je imala dvije posebne misije: obezbjeđenje VIP osoba i tajna ubistva. Počinili su brojne zločine. U maju 1992. godine streljali su šest vojnika JNA.

Prema nekim izvještajima, snajperisti Ševa, ubijali su Srbe na ulicama grada Sarajeva. Međutim, sarajevski mediji prikazali su žrtve kao

„one koje su ubili srpski snajperisti“, navodi se u zaključnom izvještaju Nezavisne međunarodne komisije za istraživanje stradanja Srba u Sarajevu od 1991. do

1995. godine.

U januaru 2002. godine „Slobodna Dalmacija“ prenijela je članak pod naslovom „Ševe su obučavale snajperiste, ubijajući civile u Sara-

jevu“, na osnovu izjave agenta AID-a Edina Garaplje, koji je kazao da su snajperisti Ševa prošli obuku u Metkovićima u Hrvatskoj i kampovima u Pogorelica u Bosni

i Hercegovini. Obuku u Pogorelici provodili su instruktori iz Irana. Slobodna Dalmacija je zabilježila sljedeće: „Popeli bi se na visoko brdo ili zgradu i pucali

na Srbe na Grbavici, birajući žene koje su nosile crninu... Uopšte ih nije bilo briga da li ubijaju civile, žene, djecu, starce. Nije ih bilo briga za moguću odmazdu. Možda im je odmazda bila cilj. Svakako, da”.

Takozvana ARBiH je počela ubijati kadar UNPROFOR-a u ranoj fazi rata. Međunarodni posrednik David Owen, u svojim memoarima, opisao je slučajeve da su vojnici takozvane ARBiH ubijali vojnike UNPROFOR-a. Jedan od takvih incidenata dogodio se 9. septembra 1992. godine. UNPROFOR je reagovao slanjem protestnog pisma Aliji Izetbegoviću: „Sa dubokim osjećajem ogorčenja moram Vas obavijestiti da su 8. septembra 1992, otprilike u 18.30 časova, trupe pod Vašom komandom napale nenaoružani logistički konvoj UNPROFOR-a na ulazu u aerodrom. Ovaj neisprovocirani napad usred bijela dana na humanitarni konvoj UN, nesumnjivo, proizukovao je smrt dva francuska vojnika, a povredu još tri te uništenje ili oštećenje četiri UN vozila”.

Ukrajinskog vojnika Viktora Solohina 10. avgusta 1992. godine pogodio je i ubio snajper takozvane ARBiH iz kruga kasarne „Maršal Tito“. Pucanj je došao iz zgrade, u kompleksu, koju je zauzela jedinica takozvane ARBiH.

Edin Garaplja, bivši šef jedne od jedinica bosanske obavještajne službe i svjedok kojeg je pozvao Haški tribunal, rekao je da mu je jedan od vođa jedinice tajne policije Ševe, Nedžad Herenda, tokom ispitivanja rekao „da je ubio francuskog vojnika UNPROFOR-a kako bi Srbe okrivili za zločin“. Herenda je rekao da je sa zgrade Izvršnog vijeća BiH pucao na vojnika koji je bio na ulici ispred hotela Holidej In i koji je pokušavao da zaštitu prolaznike od snajperke vatre. Za tu akciju, kao i za druge, dobio je određene iznose u visini od nekoliko hiljada njemačkih maraka.

Bernar Anri Levi je 24. decembra 1992. godine u svom dnevniku napisao sljedeće: „Kafana u Ulici Maršala Tita. Trebalo bi da se sastanem sa mladom Bošnjakinjom za koju su mi rekli da je plavuša, vrlo lijepa i žena snajperista. Naravno, na bosanskoj strani. Nije došla! Umjesto nje, došao je neki čovjek. - Razija neće doći i predlažem da ne insistirate i ne petljate se u ovo. - Čovjek mi je rekao da se zove Caco. Prije osam mjeseci bio je jedan od prvih branilaca grada“. Poruka je bila jasna: zločinac Caco sugerisao je Leviju da se pozabavi drugim stvarima, a ne bošnjačkim snajperima, navodi se u zaključnom izvještaju Nezavisne međunarodne komisije za istraživanje stradanja Srba u Sarajevu od 1991. do 1995. godine. Dvije djevojke, Suada Dilberović i Olga Sučić, ubijene su 5. aprila 1992. godine dok su stajale na mostu Vrbanja preko rijeke Miljacke. Bošnjačke vlasti odmah su optužile srpske snajperiste koji su, navodno, pucali

iz hotela Holidej In, jer se znalo da su u njemu smještene prostorije Srpske demokratske stranke (SDS). Stranim novinama i na televiziji uživo je objavljeno da „četnici pucaju na masu“. Desetine Zelenih beretki, na čelu sa Mirzom Jamakovićem, i pripadnici specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, na čelu sa sa Zoranom Čegarom (zamjenikom

Dragana Vikića) – odmah su pretresli hotel i uhapsili Vladimira Ilića i još trojicu pripadnika službe bezbjednosti SDS-a koji nisu imali nikakve veze sa pucanjem. Odveli su ih u policijsku stanicu u Ulici Logavina (Stari Grad) na ispitivanje. Poslije sedam dana fizičkog i psihičkog zlostavljanja, oslobođeni su u zamjenu za druge zatvorenike. Protiv njih nikada

nisu pronađeni dokazi. Ovaj događaj imao je značajne međunarodne odjeke, jer su Srbi optuženi za namjerno pucaње na civile koji su protestovali za mir. Međutim, nije bilo moguće da snajperista vidi most Vrbanja sa hotela Holidej In bez obzira na njihov položaj u hotelu, ili čak sa krova jer ga zgrada Parlamenta, u potpunosti, zaklanja.

A.J.

JUKA PRAZINA NAREADIO UBISTVA

General Aleksandar Vasiljević, bivši šef obezbjeđenja u sarajevskom vojnom okrugu i zamjenik šefa kontraobavještajne službe Jugoslovenske narodne armije, rekao je MKSJ da su, pucnji u kojima su stradale Suada i Olga, došli od strane Zelenih beretki, koje su pucale iz stručne škole u blizini Holidej Ina. Timovi generala Vasiljevića presreli su radio-vezu Zelenih beretki prilikom koje je najavljen početak operacije, a naređenje za otvaranje vatre izdao je Jusuf Juka Prazina.

Caco je, takođe, snimljen kako napušta stručnu školu, nedugo nakon pucnjava. Nakon rata, Zoran Čegar potvrdio je da je direktno čuo od Juke Prazine da su on i njegovi pucali na masu iz zgrada u blizini Holidej Ina (između ostalih: Inženjerska škola, zgrade „Momo i Uzeir“ te zvonik crkve).

SARAJEVSKI „ROMEO I JULIJA“ I „SRPKINJE OBUČENE U CRNO“

Mladi par, dvadesetpetogodišnjaci, Admir Ismić i Boško Brkić (sarajevski Romeo i Julija), ubijeni su 19. maja 1993. godine snajperskom vatrom dok su pokušavali da pređu most Vrbanja u naselje Grbavica.

U svom svjedočenju, pred Haškim tribunalom, Edin Garaplja je izjavio da je jedinica „Ševe“ odgovorna za ovo dvostruko ubistvo.

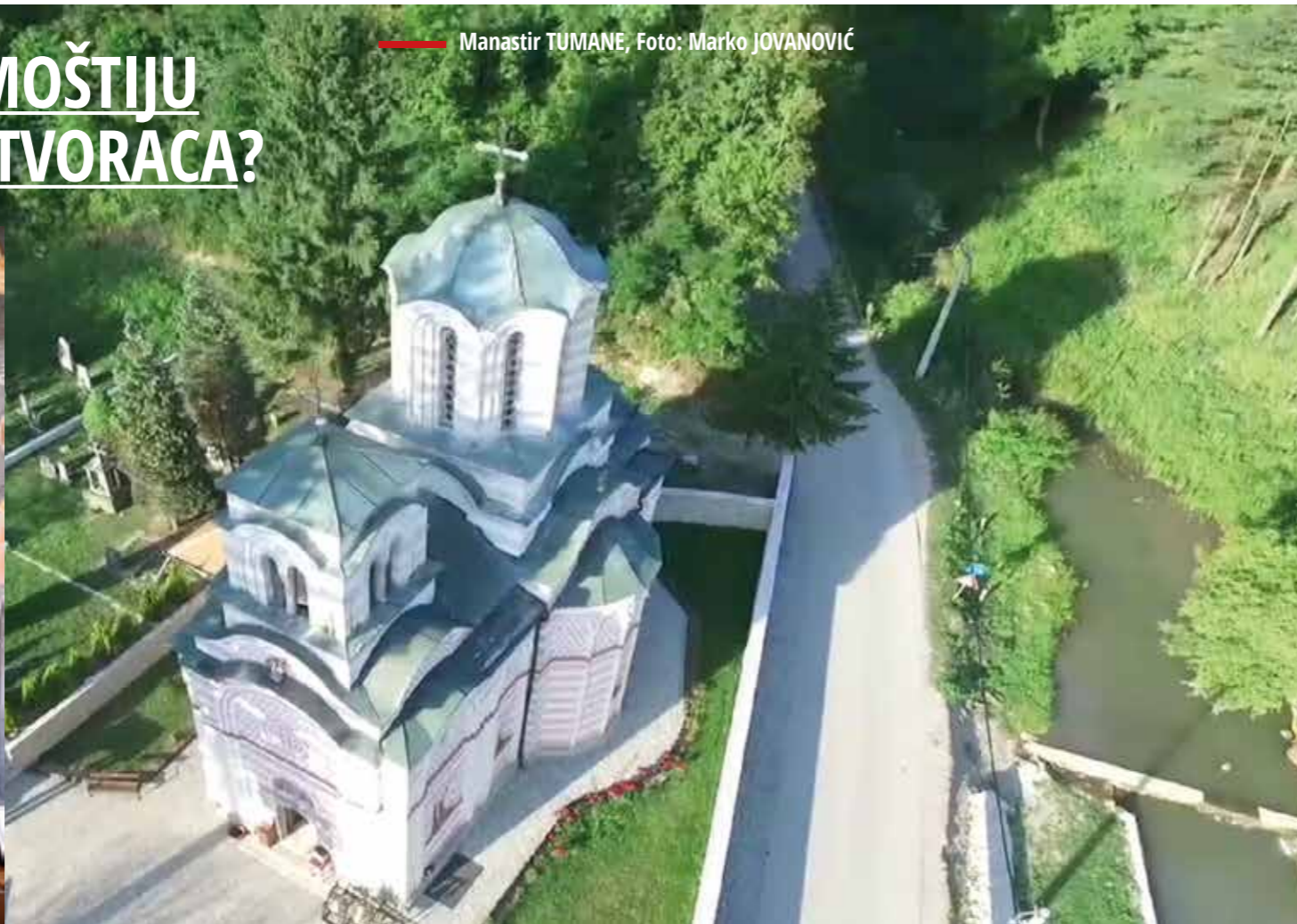
Nedžad Herenda priznao je da je pucao u par sa jednim od svojih saučesnika iz jedinice „Ševe“ te da je dobio hiljade maraka za ovo ubistvo.

Mnogo godina kasnije analitičar CIA-e, Džon Robert Šindler, potvrdio je da su ih ubile „Ševe“. Herenda je, takođe, potvrdio učesće snajpera iz jedinice „Ševe“ u ubistvima Srba na Grbavici, naročito „Srpkinja obučeni u crno“.

U ČEMU JE TAJNA MOŠTIJU TUMANSKIH ČUDOTVORACA?

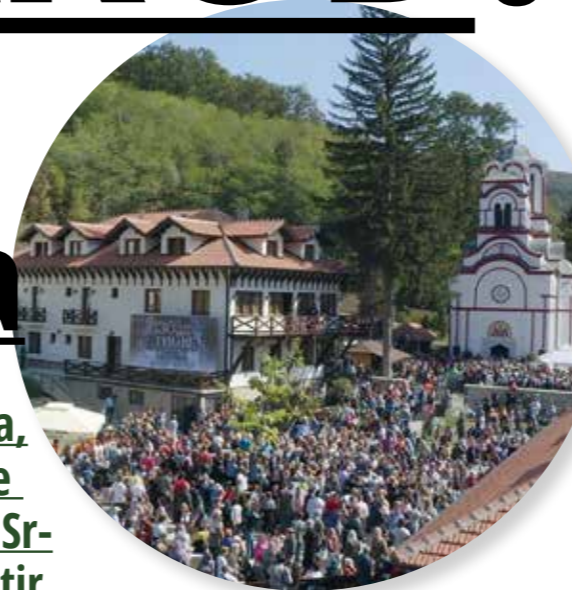
Manastir TUMANE, Foto: Marko JOVANOVIĆ

UVIJEK UZ NAROD:

Milion vjernika godišnje posjeti manastir kod Golupca

Manastir se nalazi na 120 kilometara od Beograda i devet kilometara od Golupca, u podnožju Golubačkih planina, okružen šumom na lijevoj obali Tumanske rijeke što samoj svetinji daje posebnu ljepotu, zbog čega je jedna od najposjećenijih u Srbiji. Visokoprepodobni arhimandrit otac Dimitrije Plečević kaže za RTS da manastir Tumane godišnje posjeti oko milion vjernika.

Otac Dimitrije ukazuje da je značaj manastira Tumane višestruk, pošto je to stari srednjovjekovni vjerski objekat sa bogatim predanjem, lijepom istorijom i prelijepim ambijentom u kojem se nalazi.

- Manastir je poznat bio javnosti i ranije, ali detaljnijom obnovom i dolaskom monaškog bratstva, nekako se uredio život u manastiru, ali se uredilo i bogoslužje i to je svakako bio podstrek za narod da dolazi u većem broju - ističe otac Dimitrije.

Naglašava da ono što, suštinski, okuplja vjerni narod u manastiru Tumane jeste želja da se spoji sa Bogom.

Manastirski kompleks osim crkve, konaka i trpezarije ima i mali zoološki vrt, igralište za djecu, dva ribnjaka, košnice i put kroz šumu do isposnice Svetog Zosima - biser manastira Tumane.

Osnovan prije Kosovskog boja

Za ime manastira vezano je nekoliko predanja koja pominju Miloša Obilića, proslavljenog kosovskog junaka. Miloš je rođen u obližnjem selu Kobilje, a imao je svoj dvorac u selu Dvorište. Prilikom odlaska u lov nehotice je ranio isposnika Zosima Sinajita koji je prebivao u obližnjoj pećini.

Kada ga je ponio vidaru na liječenje pustinjač reče Milošu: „Tu mani“, odnosno - Nema lijeka, pusti da tu umrem“. Da okaje grijeh, Miloš je podigao zadužbinu - manastir u koji su položene Zosi-

move mošti. Otac Dimitrije objašnjava da ima i istraživača koji smatraju da je manastir dobio ime na osnovu latinske, odnosno grčke riječi koja znači sveti grob, tj. grob svetog čovjeka. Kaže da je zvanični naziv manastira Tuman, ali da je narodu u tom kraju lakše da ga zovu Tumane.

Prvi sačuvani zapisi o manastiru su iz 16. vijeka, a osnovan je prije Kosovskog boja, kao i mnoge zadužbine Moravske Srbije.

U drugoj polovini 16. vijeka u ovom manastiru je nastalo i jedno književno djelo - Tumanski apokrifni zbornik.

Prepisivački centar

Otac Dimitrije ističe da je manastir bio važan prepisivački centar, kao i manastiri u okolini, što govori o tome da je, i u vrijeme pod turskim ropstvom, srpski narod bio prosvijećen i čuvao svoju tradiciju.

- Prepisivanje knjiga je onda bio izuzetno zahtjevan posao i pripadao je najobrazovanijim monasima, tako da su manastiri uvijek bili rasadnici duhovnosti, kulture i nacionalnog identiteta - naglašava otac Dimitrije.

Od 1966. godine Tumane je bio ženski, a od 2014. muški manastir, koji sada ima najmlađe bratstvo.

- Manastiri, kao i čovjek, doživljavaju svoje uspone i padove, usljed ljudskih okolnosti i spoljnih faktora. Međutim, cilj bratstva koje je došlo prije sedam godina u manastir bio je da svetinja oživi. To je uvijek bio poštovan i voljen manastir, ali nismo ga zatekli u bogzna koliko

idealnom stanju -sjeća se otac Dimitrije.

Obnova svetinje

Ističe da su se potrudili, kao što i danas rade, da sa vjernim narodom obnove svetinju.

- Došli smo u loše uslove, a danas je to jedan mali grad. Zaista, velika blagodarnost i

hvala Bogu što je svetinja zaživjela. Neizmerno hvala i vjernom narodu. Sve što vidite tamo je narod podigao. I sada se zida jedan gostinski konak u kojem će se moći smjestiti 120 hodočasnika. U okviru njega hoćemo da opremimo veliku biblioteku i salu za predavanja - kaže otac Dimitrije.

PRVA PATRIJARHOVA ZVANIČNA POSJETA

U maju je manastir Tumane posjetio i patrijarh srpski Porfirije, što je bila prva zvanična posjeta novog patrijarha jednom manastiru u Srbiji. Otac Dimitrije najavljuje da će u subotu, 21. avgusta, biti obilježen praznik Tumanskih svetitelja - Svetog Zosima i Svetog Jakova.

- Navršava se 75 godina od upokojenja Svetog Jakova i u njegovu čast kao čuvenog, uz vladiku Nikolaja, pokretača i nosioca Bogomoljačkog pokreta, biće organizovan jedan crkveno-narodni Bogomoljački sabor koji će podrazumijevati i bogat kulturno-umjetnički program - ističe otac Dimitrije Plečević

ČUDA SU MOGUĆA!

- Važno je napomenuti da se blagoslovom božijim, u 21. vijeku, kod moštiju Tumanskih čudotvoraca - Svetog Zosima i Svetog Jakova, događaju brojna iscjeljenja o kojima priča region i svijet pa narod, čuvši od usta do usta za blagodatnu pomoć koju svetitelji pružaju ljudima, dolazi sa nadom i vjerom na sveto mjesto - kaže otac Dimitrije.

SRPSKA NIJE STALA: FAKTOR u Srebrenici mjesec dana nakon Inckovog nametanja zakona

Prohladno jutro ne odaje utisak o uzavreloj atmosferi u čijem centru zbivanja je, ovog ljeta, Srebrenica. Na taxi štandu, preko puta ruine koja je nekada bila glavno sastajalište Srebreničana, pronalazim parking. Nekadašnja Gradska kafana više ne postoji jer novi vlasnik i nije voljan da je obnovi. „Moj brate, da bar hoće da skloni ovu skelu sa zidova da ne padne“, započinje priču neznanac iz susjedne kafane, kada je vidio da se čudim kako je zarasla kafana u šiblje u centru grada.

„Ti nisi naš, odavde, jer vidim kako gledaš, a mi smo na ovu divljinu naučili. Svaki dan kada parkiram taksu, sjetim se kako smo sa ponosom dočekivali turiste u ovoj kafani. A bilo ih je iz svih krajeva bivše Jugoslavije. Idi sad do Banje pa vidi kako se zlato prosipa u nepovrat. Kažu dolazi neki Talić i on će to sve obnoviti, ali ga nema još od 2017. godine. A ljekovita voda teče li teče... Da je neki Slovenac ovo kupio do sada bi tim parama mogao obnoviti cijelu Srebrenicu. Ovako- čekamo. Mi u Srebrenici samo

nešto čekamo”, završava monolog moj slučajni poznanik i poziva me da sjednem.

„Evo i ja čekam... Takav mi je posao pa možemo proljuditi koju”, odgovorih.

„Ovo ti je kafana u kojoj možeš popiti kafu, sok i doručkovati. Ljuto ne drže. Ti ćeš sigurno pitati zašto? E... kad se mi natučemo bratoubilačke rakije pa se prvo posvađamo između sebe i onda naleti neko sa ratnim temama- jedino nas puk policije može rastaviti. Zato je vlasnica odlučila da nema problema sa budalama i mnogo je mirnije”, ubacuje se starina

koji čeka još jednog putnika pa da idu zajedno taksijem u Bratunac.

„Bacim dnevno deset tura do Bratunca i to ti je tri'es' maraka, a za dva'es' naspem goriva. Šta ću?! Opet dobro! Bar ne sjedim u kući i gledam televizor. I među vama novinarima ima onih koji se ubiše pišući o Srebrenici, a nikada nisu nogom kročili među ovaj narod“, mašući rukama govori taksista.

Otvora priču o problemu, onako, kako ga on vidi.

„Evo novinar... Mi svake godine imamo isti problem sa muslimanima turistima i to uglavnom negdje do polovine avgusta, a od tada sa lokalcima nastavljamo normalan život. Ovi što dođu u Potočare, slikaju se i samo među nas bace sjeme razdora, jer ispade da je njima po Švedskoj i Njemačkoj teže

nego nama ovdje. Ako su pobjegli, što zajebavaju nas koji smo ostali“, ubacuje se u priču ljudina sa produženom kafom.

Družina je saglasna da i Srbi imaju svoje, kako ih nazivaju, vikendaše koji im zagorčavaju život. Svako misli da je njegova muka najveća.

U lokalnoj kafani manjka tema za raspravu, a ima i planova kako da ta lokalna zajednica riješi osnovne vodovodne probleme.

„Srebrenica je čist grad, mada se mi u Komunalnom preduzeću borimo sa Poreskom upravom“, kaže Miloš, koji je direktor tog preduzeća. Tvrdi da će ofarbati i fasade i da onda ostaje da se uložne značajna sredstva u vodovod jer su cijevi položene još prije rata.

Nastavljam put Banje Guber, nekada turističkog sjedišta grada.

„DOĐU I OBIĐU SVOJ GROB“

Niko u Srebrenici ne pominje Valentina Incka i nametanje zakona o zabrani negiranja genocida.

„Nije to zabranjena tema, ali se uvijek na kraju dođe do neoborivih dokaza da je u Potočarima sahranjen veliki broj navodnih žrtava koje i dan danas dolaze iz svijeta da obidu svoj grob. Nama treba istina, a ne falsifikovanje i politizacija Srebrenice“, tvrdi odbornik Momčilo Cvjetinović.

Popločana staza za šetnju vodi do ograde koju je, svojevremeno, postavio Radojica Ratkovic, poznatiji kao bivši vlasnik Ribnjaka „Saničani“ kod Prnjavora.

Vlasti u Srebrenici i Republici Srpskoj pod hitno moraju obnoviti Banju jer je to uslov za opstanak u ovoj opštini. Svi koji u njoj žive o „Inckovom zakonu“

puno ne lupaju glavu. Navikli su da Srebrenica sporadično dođe u centar pažnje - ali to ubrzo i prođe i tako do sljedeće godine.

Z.Š.

**ZATVARAN,
ALI NEPOROBLJEN:
Tragična
sudbina
jednog od
najvećih
srpskih pisaca**

Ovog 27. avgusta navršice se stotinu i pet godina otkako je, sam i zaboravljen, u duševnoj bolnici u Beogradu preminuo Petar Kočić, srpski pisac, pjesnik i političar koji je za vrijeme svoga kratkog vijeka uspio da stvori „likove veće od života“ po kojima ga i danas znamo.

Živio je samo 39 godina. Za života su ga protivnici smatrali opasnim i ludim. Prijatelji su mu savjetovali da ćuti, ali on to nije mogao. Petar Kočić je cijeloga života govorio i pisao ono što je mislio... bez obzira na cijenu!

ŽIVOT I RAD PETRA KOČIĆA

Rođen u selu Stričići, nadomak Banja Luke, osnovnu školu pohađao je u manastiru Gomjenica, gdje mu je otac, zamonašivši se nakon što je postao udovac, bio iguman. Upravo te prve godine školovanja ostavile su dubok trag u njegovom stvaranju. Gimnaziju je počeo učiti u Sarajevu, ali je zbog nedoličnog ponašanja i „srbovanja“ bio isključen iz iste te u treći razred odlazi u Beograd gdje završava školu. Kao i svi velikani 19. vijeka, Kočić odlazi na studije u Beč. Koliko god to izgledalo sjajno, bijeda ga ne napušta ni tamo. Noći provodi u ledenoj sobi, šeta u odrpanoj garderobi, ali želja da uspije ga vodi naprijed. Nakon završenog fakulteta, vraća se u

svoj rodni grad i tu upoznaje Milku Vukmanović, ljubav svog života. Istu noć kada ju je upoznao, Petar je odlučio da joj napiše pismo u kojem joj priznaje: „Ali treba i ovo da znaš: da ću ja možda po zatvorenju i apsanama provesti veći dio svog života, jer ćemo mi svi đaci otpočeti borbu protiv Švabe, koji guli naš narod, otima mu slobodu i ubijaju sreću. Ako si na sve pripravna, možeš poći za me; ako nisi, onda je bolje da me ostaviš pa sa mnom šta bude. Ako voliš svoj narod i ako mu želiš bolju i ljepšu budućnost, zagrljaj se sa mnom da se kroz cijeli svoj život za sirotinju borimo jer smo i nas dvoje uboge sirote. Zato će nas narod i sirotinja blagosiljati...“. Koliko je Kočić volio Milku, možda najbolje kazuje činjenica da je, u periodu kada je u Sko-

plju radio kao nastavnik srpskog jezika, đacima umjesto ocjena, u svoju bilježnicu unosio slova od kojih je bilo sastavljeno njeno ime.

Pamti se i Milkin govor, koja se sjećala i lijepih trenutaka u njihovom zajedništvu: „Bilo je i svijetlih trenutaka kad ga je narod njegovog kraja izabrao 1910. godine za poslanika. Živjeli smo tada u Banja Luci. Radio je mnogo, a pisao samo noću. Uvijek bi sve meni najprije pročitao i pitao me: „Kako ti, Milka, izgleda?“ Ja se nisam u to mnogo razumjela, samo bih mu rekla: „Ti nešto oštro pišeš“. A on bi dočuo: „Za ovu ću ovoliko dobiti, a za ovo ovoliko“, misleći na zatvorske mjesecce.“

Tuga i nesreća su ga pratile čitavog života. Prvi sin mu je umro ubrzo nakon rođenja, a ni u poslu ga nije prati-

la sreća. Nigdje se nije dugo zadržavao.

Uoči aneksije Bosne i Hercegovine, Kočić je pokrenuo list „Otađbina“ i oko sebe stvorio političku grupu koja je propagirala borbu protiv Austrije i feudalnog ropstva. Zbog toga je bio omiljen među omladinom i narodom željnog otpora prema okupatoru.

Kočića su ljudi ili voljeli, ili mrzili. Bio je čovjek „krajnosti“. Kao da nije bilo sredine. Bio je „previše političar za književnika, a premalo racionalan za političara“. Jovan Dučić je zapisao, „da nije toliko isključiv, Kočić bi bio najbolji srpski pisac“.

U vrijeme kada je bio najčešće hapšen i progonjen, Kočić je napisao svoja najbolja djela. „Jazavac pred sudom“ i „Sudanija“ su djela koja se i danas čitaju u dahu. B.T.

**„SLIJEPI PUTNIK NA
BRODU LUDAKA“**

КО ИСКРЕНО И СТРАСНО ЛЈУБИ

ИСТИНУ, СЛОБОДУ И ОТАЏБИНУ,

СЛОБОДАН ЈЕ И НЕУСТРАШИВ КАО

БОГ, А ПРЕЗРЕН И ГЛАДАН КАО ПАС.

Možda se bojite da pričate o njima: PERVERZNE, BLUDNE, POŽUDNE ILI SASVIM OBIČNE

KOJE SU NAJČEŠĆE?

Seksualne fantazije su normalne

U fantaziji partner vam može biti slavna ličnost, momak koji radi u komšiluku ili partner(ka) vašeg najboljeg prijatelja. Uživajte na tropskom ostrvu, u liftu, na ljulaški, na drvetu... Sve ove aktivnosti mogu biti romantične, samo razmjena pogleda punih čežnje ili seksualna gimnastika koja podsjeća na akrobate u cirkusu.

Možda je najčudnija činjenica u vezi sa našim fantazijama sljedeća: seksualni scenario koji najčešće zamišljamo je običan, neskriven odnos sa prošlim ili sadašnjim ljubavnikom. Iako postoje mogućnosti neograničene slobode, naše fantazije, uglavnom, ostaju čvrsto vezane za stvarnost.

Ipak, seksualne fantazije ostaju jedan od naših posljednjih tabua, nešto o čemu ljudi jednostavno ne raspravljaju, navodi

časopis Psihologija danas.

„Govorimo jedni drugima skoro sve svoje seksualne navike, za kim žudimo, koliko novca zarađujemo“, napominje psihijatar sa Univerziteta Kolumbija, ITEL Person, autor knjige „Budi izvor fantazije“. „Ne poznajemo seksualne fantazije svojih najbližih prijatelja. Smatramo da fantazije previše otkrivaju. One su nam dragocjene, ali ih se stidimo“.

Zablude o seksualnim fantazijama počele su od

samog Frojda, koji je još 1908. godine rekao da „srećna osoba nikada ne mašta, već je samo nezadovoljna“. Međutim, podaci ukazuju da se oni koji često maštaju, više zabavljaju u krevetu, češće imaju seks, bave se raznovrsnijim erotskim aktivnostima, imaju više partnera i masturbiraju češće od onih koji fantaziraju rjeđe, naveli su psiholog Univerziteta u Vermontu, Harold Litenberg i dr Kris Hening iz Južne Karoline u Psihološkom biltenu.

Veza između maštanja i zdravog seksualnog života je veoma jaka. I nije čudo! Istraživači koji proučavaju seksualne fantazije potvrđuju da ih gotovo svi imaju; od adolescenata pa do onih u starijoj dobi.

Pobožni ljudi nisu jedini koji imaju pomiješana osjećanja po ovom pitanju. Svaki četvrti čovjek osjeća snažnu krivicu zbog svojih bludnih misli, ističe psiholog Litenberg.

Krivica, takođe, pogađa kada se sudaraju fan-

tazija i lična ideologija. „Postoje ljudi koji smatraju da njihove seksualne fantazije nisu dio njih“, kaže ITEL Person. Oni koji se brinu zbog svojih maštarija rjeđe imaju seks i manje uživaju u njemu, iako se sadržaj njihovih fantazija ne razlikuje od onih koji ih primjenjuju bez krivice.

Čak i neobične i devijantne fantazije ne daju razlog za brigu zdravim pojedincima. Istina je da ih, ponekad, koristimo kao odskočnu dasku za kasnije seksualne aktivnosti.

Iako, najčešće, fantazije uključuju rutinski seks sa prošlim, sadašnjim ili zamišljenim partnerom, ima i onih nekonvencionalnih za koje ne bi trebalo biti pretjerano pametan da bi se shvatilo da se one razlikuju kod muškaraca i žena. Dok oni maštaju o različitim ženskim atributima, pripadnice nježnijeg pola sklonije su strasvenim romansama. Muške fantazije češće uključuju seks sa dvije ili više partnerki odjednom. U jednoj studiji, trećina muškaraca je maštala o seksu sa dvije i više žena. Momci, tokom takve požude, takođe, imaju veću vjerovatnoću da zamišljaju kako mijenjaju partnere. Ipak, jači pol češće zamišlja dominaciju u odnosu, dok žene imaju ten-

denciju da vide sebe kako se podvrgavaju seksualnim željama partnera. Još uvijek se mnogo toga ne zna o seksualnim fantazijama. Da li su učestalost i raspon maštanja slični u svim kulturama? Kako se sadržaj fantazija mijenja tokom života? Šta se dešava kada djelujemo na osnovu svojih fantazija? Da li ih to kviri ili čini živopisnijim? Ipak, ono što znamo je da su fantazije suštinski dio našeg seksualnog repertoara. Daleko od toga da su znak seksualne neadekvatnosti ili deprivacije. Naprotiv, fantazije su povezane sa zdravim i srećnim seksualnim životom. „Ljudi koji imaju najviše seksualnih problema najmanje maštaju“, primjećuje Litenberg. M.N.

KO VIŠE MAŠTA?

Spoljašnji podsticaji, poput seksi reklama ili oskudno odjevenih prolaznica, u stvari, mogu biti odgovorni za podatak da muškarci maštaju više od žena. Ispitivanje među studentima je pokazalo da muškarci maštaju ili razmišljaju o seksu 7,2 puta dnevno, u poređenju sa ženama kod kojih je to nešto manje i iznosi 4,5 puta dnevno. Za svaki pol, dvije od ukupnog broja fantazija- bile su interno pokrenute. Muškarci su prijavili dvostruko više misli izazvanih spoljašnjim faktorima.

KOLIKO PUTA NA DAN?

Okolo pet procenata muškaraca i žena tvrdi da nikada nisu imali seksualnu fantaziju ili to ne žele da priznaju. Vjeruje se da ovi ljudi, jednostavno, ne obraćaju pažnju na svoje misli. Većina odraslih kaže da se sjećaju prvih maštanja u dobi od 11 do 13 godina. U jednoj studiji, istraživači su nasumično pitali ljude tokom dana da li im je seks pao na pamet u posljednjih pet minuta. Među petnaestogodišnjacima i onim godinu dana mlađim taj postotak je bio 57%, kod dječaka, i 42% kod djevojčica. Potvrdni odgovori bili su rjeđi sa povećanjem starosti: među pedesetšestogodišnjacima i onima koji su deset godina stariji, 19% muškaraca i 12% žena odgovorilo je da imaju seksualne fantazije tokom dana.

SAMO SANJAJ!

Neki ljudi kažu da „mogu postići orgazam isključivo seksualnim mislima ili razmišljanjem“, što dokazuje da je mozak jednako snažan polni organ kao i nečije genitalije. Iako je većina erotskih misli relativno obična, naši izleti u maštu omogućavaju da istražimo svoju seksualnost bez rizika od fizičkih povreda ili društvenog odbacivanja. Razmislite o ovom zaključku?! Zamišljanje seksa sa vašim trenutnim ljubavnikom popularna je fantazija kada niste uključeni u seksualnu aktivnost, dok je zamišljanje seksa sa novim partnerom popularna fantazija tokom odnosa. Većini nas nije potrebno dodatno opravdanje za fantaziju osim faktora zabave. „Seksualna fantazija je prirodni dio ljudskog bića“, kaže Litenberg. Zato... zašto ne fantazirati?

KRENULA NA ODMOR: Čuvena glumica imala saobraćajnu nesreću u Republici Srpskoj

MOGLO JE BITI KOBNO:

Mira Banjac povrijeđena u sudaru kod Foče

Mira BANJAC FOTO: jutarnji.hr

KRVNI UGRUŠCI PO TIJELU

U sudaru kod Foče teške povrede zadobio je J.B. koji je bio putnik u golfu, a vozač B.J. i Mira Banjac, koja je bila na mjestu suvozača, zadobili su lakše tjelesne povrede.

Kako nezvanično saznajemo, jedna od najvećih živih zvijezda srpskog i nekada jugoslovenskoga filma, zadobila je nekoliko hematoma po tijelu. Nakon ukazane ljekarske pomoći u Univerzitetškoj bolnici Foča, samovoljno su napustili medicinsku ustanovu.

ŽIVOT NAJBOLJI REŽISER

Mira Banjac rođena je u novembru 1929. godine u Erdeviku. Kako je ranije ispričala medijima, sa samo 15 godina otišla je u partizane, udala se i dobila sina sa 24. godine. U jednom kriznom momentu razmišljala da sebi oduzme život, jer je morala da pozajmljuje novac od zelenaša, koji su uzimali po tri puta više...

Kao spasonosno rješenje „došla” joj je uloga u TV seriji „Marija”, zbog koje su je šišali do glave, ali je ugovor je bio milionski i mogla je da vrati sve dugove.

Nevjerovatne harizme igrala je glavne uloge u nekim od najpopularnijih filmova na ovim prostorima.

Kako je nedavno izjavila za medije, trenutno snima dva filma i uopšte nema u planu da završi filmsku karijeru.

Mira Banjac (1929.), srpska filmska, pozorišna i televizijska glumica povrijeđena je, 15. avgusta, u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila na području opštine Foča. Prema našim informacijama, filmska diva, čija je karijera duga čak sedamdeset godina, zadobila je lakše povrede, dok neki od učesnika ovog nemilog događaja i nisu bili te sreće.

U Policijskoj upravi Foča potvrdili su za Faktor da je do sudara dva vozila, od kojih je u jednom bila naša legendarna glumica, došlo na magistralnom putu Foča-Gacko, u mjestu Prijedel, na području opštine Foča.

- U saobraćajnoj nezgodi učestvovao je D. I. iz Beograda, koji je upravljao automobilom “zasta-

va” i vozilo “golf 7” za čijim volanom je bio B. J. iz Novog Sada - rekla je portparol Policijske uprave Foča Svjetlana Govedarica. Prema sazanjima “Faktora”, Mira Banjac je bila u automobilu “golf 7”, kojim je upravljao njen sin Brane Jovanović, a putovali su na odmor.

- Do nesreće je došlo, jer vozač “zastave” nije prilagodio brzinu uslovima puta i stanju kolovoza, te je prešao u suprotnu traku i udario u automobil “golf”, koji se kretao iz suprotnog smjera - pojašnjala je Govedarica.

Saobraćajna policija iz Foče je obavila uviđaj i da je o svemu obaviješten dežurni tužilac Okružnog javnog tužilaštva Trebinje, koji je naložio da se preduzmu sve mjere i radnje s ciljem dokumentovanja ove saobraćajne nesreće.

Jedan od očevidaca ispričao je za “Faktor” šta se tačno dogodilo.

- Sa ekipom sam krenuo na planinarenje u blizini Foče, i u trenutku nesreće smo se zadesili na mjestu događaja. Vozila su bila znatnije slupana, ali na sreću niko nije životno ugrožen. Kada su izašli putnici iz “golfa” ostao sam začuđen kada sam vidio da je na mjestu suvozača bila glumica Banjac. Mislim da se žalila na neke bolove, ali se vidjelo da nije ozbiljnije povrijeđena. U drugom vozilu su mislim bile osobe, koje imaju zdravstvenih problema, pa su ubrzo poslije nesreće prevezene – prisjeća se naš sagovornik. On dodaje da je riječ o veoma nezgodnom dijelu puta, te da je čuo da u su se na toj dionici i ranije dešavale nesreće.